

unele mai recente, cuprinse în studiile amintite, altele mai vechi, datorate lui N. Iorga¹ și I. Lupaș², sînt sărace și nu corespund totdeauna realității. S-a afirmat astfel greșit că Ioan Bogdan s-a născut în anul 1862 (I. Lupaș³ și Mihail Dan⁴), că ar fi urmat cursurile Universității din Iași între 1881—1885, că în timpul studenției ar fi fost pedagog la Școala normală din Iași, că ar fi învățat singur, ca student, limbile slave, că ar fi plecat în străinătate, pentru specializare, imediat după obținerea licenței ș.a.

Articolul de față își propune să aducă, pe baza unor cercetări noi și a unor documente inedite, unele precizări cu privire la familia marelui om de știință și la anii săi de formare intelectuală.

Ioan Bogdan s-a născut la 25 iulie 1864⁵. Tatăl slavistului, Ioan I. Bogdan, «neguțătoriu, născut în cetatea Brașovului în anul 1832», cum glăsuiește actul de căsătorie din 3 noiembrie 1863⁶, era un om cu puțină știință de carte. Ținuse prăvălie⁷, pe care o lichidează însă pe la 1882. Ieșind sărac din negustorie, își caută o slujbă, dar negăsind de lucru în orașul natal, se angajează la primăria din Sinaia ca taxidar. Încasa accizele, adică taxele de la căruțele care intrau cu marfă în Sinaia⁸. Mergea din cînd în cînd la Brașov să-și vadă familia și să lase acolo o parte din neîndestulătorul salariu. Bătrînul s-a stins la spitalul din Sinaia în ziua de 21 decembrie 1906, în urma unei apoplexii⁹. A fost înmormîntat la cimitirul din marginea de sud a orașului, aproape de șoseaua națională.

Mama slavistului, Elena Bogdan, era fiica lui Ioan Munteanu din Brașov și se născuse la 22 aprilie 1846, așa cum reiese din «Protocolul botezătorilor» de la biserica Sf. Nicolae din Șchei¹⁰. Era o femeie înțeleaptă, harnică și perseverentă, exemplu viu — așa cum subliniază Nicolae Iorga, ginerele ei — pentru cei unsprezece copii «de ce poate fi o muncă de toate zilele, o luptă necontenită cu greutățile vieții și o jertfă neîntreruptă pentru datorie»¹¹. Elena și Ioan I. Bogdan au avut șapte băieți și patru fete. Băieții au fost, în afară de Ioan

¹ Art. cit., p. 12—15.

² Ioan Bogdan (1862—1919), în «Țara Birsei», II, 1930, nr. 3; *Ioan Bogdan în lumina unor fragmente din corespondența sa*, extras din AAR, Mem. Secț. ist., seria III, tom. XXVII, București, 1945, p. 4.

³ Ioan Bogdan (1862—1919), vezi nota 2.

⁴ În studiul *Legăturile lui I. Bogdan cu filologia poloni*, se orientează, probabil, după articolul din 1930 al lui I. Lupaș (anul 1862 figurează și în I. A. C a n d r e a și G. h. A d a m e s c u, *Dicționarul enciclopedic ilustrat*, București, 1931, p. 1533). Dar I. Lupaș a revenit ulterior, stabilind ca dată a nașterii: 25 iulie 1864.

⁵ Această dată apare în actele oficiale de mai târziu, ca de pildă în diploma de maturitate. Registrul de nașteri-botezați al bisericii Sf. Nicolae-Șchei din perioada respectivă nu se află nici la Sfatul popular Brașov, nici la Arhivele Statului din acel oraș.

⁶ *Protocolul cununărilor pe anul 1863*. Parohia română ortodoxă Sf. Nicolae-Șchei, Arhivele Statului Brașov, nr. 179, f. 105.

⁷ Prăvălia avea firma «I. I. Bogdan. Material —, Specerei — und Farben — Handlung». Fusese deschisă în 1858, așa cum, atestă înștiințarea tipărită la 1 aprilie 1858 (în posesia noastră).

⁸ În acest oraș mai trăiesc și astăzi oameni care l-au cunoscut și care și-l amintesc controlînd încărcăturile la bariera dinspre Poiana Țapului. Astfel, bătrînul Ghiță Bucur, domiciliat în Sinaia, Bd. 23 August, nr. 23, ne informează: «Ioan Bogdan avea postul de control aproape de casa mea; era din Transilvania și vorbea bine ungurește».

⁹ Cf. actul de deces nr. 71, din 1906, dec. 22, înscris în «Registrul stării civile pentru morți pe anul 1906» din Sinaia, f. 37. (Arhiva Sfatului Popular Sinaia).

¹⁰ «Atestat de botez», eliberat la 5 mai 1867 de Ioan Petricu, protopop, paroh al bisericii sf. Nicolae, în posesia noastră.

¹¹ N. I o r g a, op. cit., p. 13.